

Передмова

Так званий «антропологічний поворот» став визначальним для розвитку історичної науки в ХХ ст. Можна стверджувати, що тим самим утвердилася нова наукова парадигма. Перенесення основної уваги з історії «структур» на історію людини спричинило розвиток таких «напрямів», або «проблемних полів», як історія повсякденності, історія ментальності, а потім зумовило дослідницький інтерес до культурних практик. Такі зміни торкнулися й біографістики. Науковці почали уважніше ставитися до внутрішнього світу людини, до ролі тих чи тих контекстів, які впливали на поведінку відповідної історичної особи та визначали оцінки її діяльності в історіографії. В цих умовах стали навіть говорити про «нову біографістику». Втім, можна стверджувати, що в середовищі професійних істориків, які серйозно вивчали життя та діяльність тих чи тих історичних персонажів, завжди було розуміння неоднозначності будь-якої історичної особи, необхідності розглядати її діяльність на тлі історичної доби з урахуванням всіх суперечностей та впливів.

Цей спеціальний випуск «Вісника» присвячено саме біографістиці. В центрі уваги авторів опинилися різноманітні історичні діячі ХІХ–ХХ ст. Оскільки редактором цього спецвипуску було запрошено завідувача кафедри нової та новітньої історії нашого університету, доктора історичних наук, професора М. Г. Станчева, то не дивно, що серед авторів статей є болгарські історики, а частина текстів присвячена дослідженню біографій історичних діячів нового та новітнього часу, які мали болгарські корені. М. Г. Станчев — відомий болгарист, іноземний член Болгарської академії наук. Він досліджував життя та діяльність таких історичних діячів, як Х. Раковський, В. Каразін, М. Дринов та ін. Коли обговорювалася тематика цього спеціального випуску «Вісника», Михайло Георгійович аргументував необхідність присвятити його проблемам біографістики тим, що 2023 р. виповнилося 250 років від дня народження В. Н. Каразіна та 150 років від дня народження Х. Раковського. Не дивно, що у спецвипуску є статті М. Г. Станчева, які присвячені цим видатним діячам.

Так сталося, що сам Михайло Георгійович цього року відзначив 70-річний ювілей. Цю дату науковець зустрів зі значним науковим багажем. Він є автором та співавтором понад 300 публікацій, зокрема 30 монографій та збірників документів. Його по праву вважають лідером харківської школи історичної болгаристики. Завдяки його зусиллям підтримуються міцні творчі зв'язки українських та болгарських учених. Тож цей спецвипуск де-факто присвячений не лише проблемам біографістики, а й нашому колезі-ювіляру. Колектив історичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна щиро вітає Михайла Георгійовича з ювілеєм і бажає творчого натхнення та нових досягнень.

Декан історичного факультету С. Литовченко

Головний редактор С. Посохов